

شکاف جنسیتی در سال (۲۰۱۰)* "گزارش فورم جهانی اقتصاد"

پیشکش به:

نسرین ستوده، وکیل و تلاشگر برابر حقوقی در بند
سوسن طهماسبی، تلاشگر برابر حقوقی و برنده جایزه دیده بان حقوق بشر
حمید حمیدی - اکتبر ۲۰۱۰ - مهر ۱۳۸۹

گزارش شکاف جنسیتی در سال ۲۰۱۰، که مجمع جهانی اقتصاد آن را بر اساس اطلاعات دریافتی و بررسی های کارشناسانه تهیه و تدوین می نماید، منتشر شد. این گزارش یکی از مهمترین و کاربردی ترین گزارش ها در سطح جهانی است که در سال ۲۰۱۰ با بررسی وضعیت ۱۳۴ کشور جهان، میزان نابرابری بین زنان و مردان را مشخص ساخته و راه حل های مناسبی برای کم کردن شکاف جنسیتی بین زنان و مردان ارائه داده است.

در این گزارش ایران در رتبه ۱۲۳ از ۱۳۴ کشور مورد بررسی، قرار گرفته است. (ایران در سال ۲۰۰۹ در بین ۱۳۲ کشور رتبه ۱۲۸، در سال ۲۰۰۸ در بین ۱۳۰ کشور رتبه ۱۱۶، در سال ۲۰۰۷ در بین ۱۲۸ کشور مورد بررسی در رتبه ۱۱۸ و در سال ۲۰۰۶ در بین ۱۱۵ کشور در رتبه ۱۰۸ قرار داشت.)

یافته های این گزارش نشان می دهد که هیچ کشوری در دنیا وجود ندارد که شکاف جنسیتی در آن به طور کامل از بین رفته باشد و فقط کشورهای اروپای شمالی به موفقیت هایی در به حداقل رسانیدن شکاف های جنسیتی دست یافته اند.

در گزارش سال ۲۰۱۰ ایسلند توانست همچون سال ۲۰۰۹، با تحقق شاخص های مورد نظر، در رتبه اول قرار گیرد. نروژ که در سال ۲۰۰۹ رتبه سوم را در اختیار گرفته بود با یک رتبه ترقی در رتبه دوم قرار گرفت و فنلاند توانست رتبه سوم را از آن خود نماید. سوئد نیز در رتبه چهارم قرار گرفت. در این گزارش همچون سال گذشته، چهار کشور اسکانندیناوی در چهار رتبه اول تا چهارم قرار دارند.

بر اساس آمار منتشر شده، ایسلند توانسته بیش از ۸۴ درصد (در سال ۲۰۰۹، ۸۲ درصد) از عوامل ایجاد شکاف جنسیتی، در داخل کشور خود را از بین ببرد. کشورهای نروژ، فنلاند، سوئد، نیوزیلند، ایرلند، دانمارک، لستو، فیلیپین، سوئیس، ۹ کشوری هستند که به ترتیب بعد از ایسلند قرار دارند و توانسته اند جایگاه های دوم تا دهم این رتبه بندی را به خود اختصاص دهند. ده رتبه آخر جدول نیز متعلق به کشورهای مصر، ترکیه، مراکش، بنین، عربستان سعودی، کوته دلووریو، مالی،

پاکستان، چاد و یمن می باشد.

فیلیپین تنها کشور آسیایی است که در ردیف ده کشور اول جهان و در رتبه ۹ قرار دارد. آفریقای جنوبی، که در سال ۲۰۰۸ در رتبه ۲۲ قرار داشت، در سال ۲۰۰۹ به رتبه ششم ارتقاء یافت که در سال ۲۰۰۹، نخستین کشور آفریقای پیشرو در زمینه از بین بردن شکاف جنسیتی لقب گرفته بود. آفریقای جنوبی با ۶ رتبه تنزل به رتبه ۱۲ در سال ۲۰۱۰ قرار گرفت. ایران در میان ۱۳۴ کشور مورد بررسی در رده ۱۲۳ جای گرفته و با دو رتبه ارتقاء، بالاتر از آخرین ده کشور جهان می باشد. در سال ۲۰۰۸، ایران با کسب رتبه ۱۱۶ در میان ۱۳۰ کشور، تنها ۴ رتبه با آخرین ده کشور جهان فاصله داشت.

مجمع جهانی اقتصاد هدف از مقایسه میزان برابری زنان و مردان در این ۱۳۴ کشور را روشن کردن نقاط قوت و ضعف آنها در این حوزه برای آگاهی دولت‌هایشان و نیز ایجاد امکان سیاستگذاری و برنامه‌ریزی براساس تجربیات کشورهای موفق در زمینه از بین بردن شکاف جنسیتی اعلام کرده است. این گزارش تلاش دارد، با ارائه آمار و اطلاعات مقایسه‌ای بین دو جنس در محورهای اقتصادی، آموزشی، بهداشتی و سیاسی، در نهایت جهان را به شرایط برابری جنسیتی بین زنان و مردان رهنمون سازد و از این راه به شکاف و تبعیضی که بر کیفیت زندگی نیمی از جمعیت جهان اثر گذاشته خاتمه دهد.

در این گزارش با اشاره به توانمندی بالقوه و نقش کلیدی زنان در خروج جهان از بحران اقتصادی آمده است کشورهای ایسلند، نروژ و فنلاند همچنان در صدر جدول شاخص مبارزه با تبعیض جنسیتی در جهان قرار دارند و نام کشورهای پاکستان، چاد و یمن در قعر این جدول به چشم می خورد.

در این گزارش وضعیت یکصد و سی و چهار کشور جهان از لحاظ تقسیم عادلانه و برابر درآمدها، منابع و فرصت‌ها میان زن و مرد مورد بررسی قرار گرفته است. در تحولی چشمگیر نام کشورهای فیلیپین در آسیا و لسوتو در آفریقا، از جمله ده کشور نخست این جدول قرار گرفته است.

امریکا از رده سی و یکم در جدول سال گذشته، امسال به رده نوزدهم رسیده است در حالیکه نام فرانسه، به ویژه به علت عملکرد ضعیف در واگذاری قدرت سیاسی به زنان با بیش از بیست و پنج پله سقوط، در رده چهل و ششم جدول امسال قرار گرفته است. نام بسیاری از کشورهای بزرگ و پیشرفته اقتصادی جهان نیز در قعر این جدول به چشم می خورد.

ژاپن در رده نود و چهارم و چین در رده شصت و یکم جدول شاخص مبارزه با تبعیض میان زن و مرد قرار دارد.

جایگاه انگلیس در جدول امسال تغییری نکرده و همچنان پانزدهم است ولی نام المان برای پنجمین سال پیاپی در این جدول سقوط کرده و به رده سیزدهم رسیده است. به موجب این گزارش کشورهای اسکانداوی از لحاظ شکاف سطح حقوق و دستمزد میان زن و مرد، در پایین ترین سطح قرار دارند و برای زنان فرصت‌های فراوانی در جهت تصاحب سمت‌های ریاستی فراهم آمده است.

مجمع جهانی اقتصاد اعلام کرد کاهش تبعیض میان زن و مرد در عرصه اشتغال، نیرو محرکه اصلی رشد اقتصاد اروپا در یک دهه گذشته بوده است. این گزارش بر مبنای چهار مشخصه به شرح زیر تهیه گردیده است.

(شاخص های بررسی در شکاف جنسیتی در سال ۲۰۱۰)

۱- مشارکت و فرصت های اقتصادی بر اساس دستمزد، سطح مشارکت و دستیابی به اشتغال با مهارت های بالا

Economic Participation and Opportunity

۲- امکان و دستیابی به آموزش از سطوح ابتدایی تا سطوح متوسطه

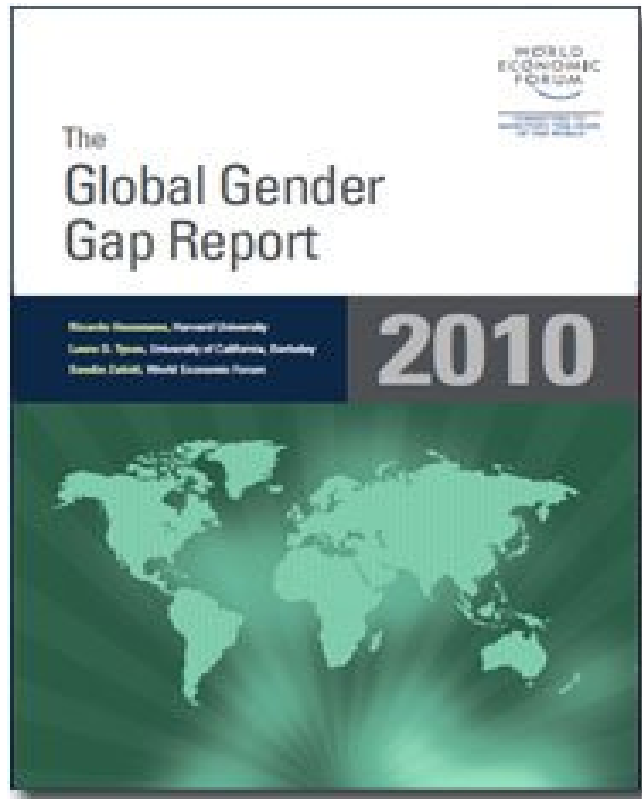
Educational Attainment

۳- توانمندی سیاسی بر اساس مشارکت و حضور در ساختارهای سیاسی و تصمیم گیرنده قدرت

Health and Survival Subindex

۴- بهداشت و امید به زندگی با لحاظ نمودن نسبت جنسی

Political Empowerment

The Global Gender Gap Index 2010 rankings: Comparisons with 2009, 2008, 2007 and 2006

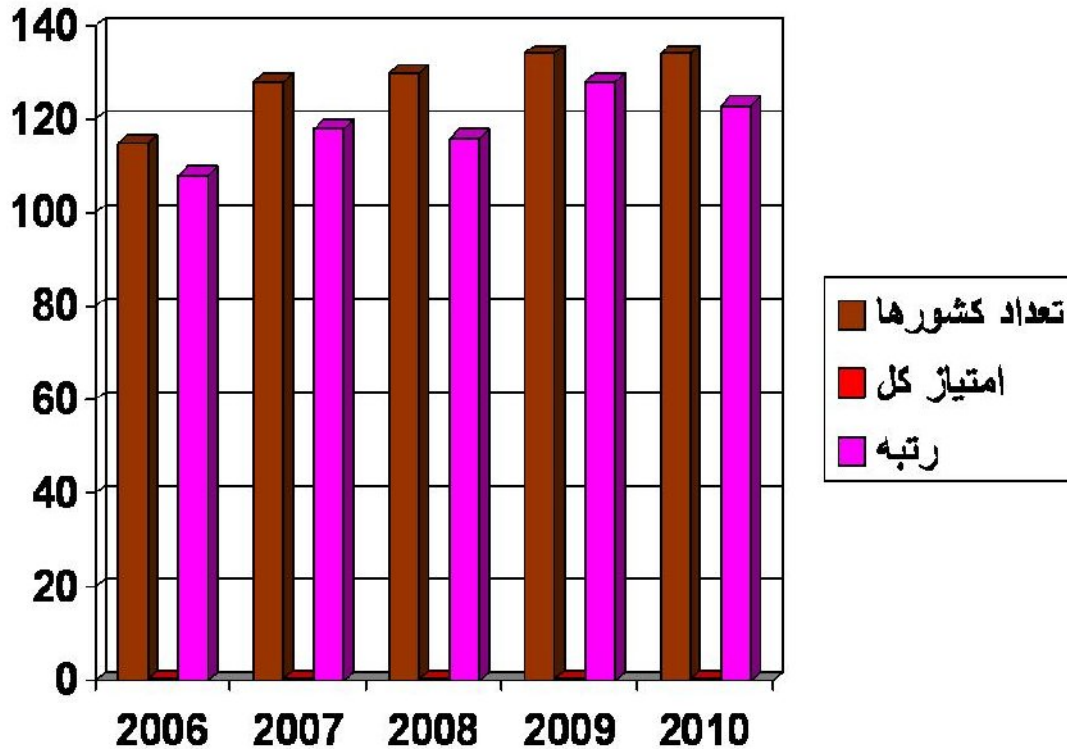
Country	2010 rank	2010 score	2010 rank among 2009 countries	2009 rank	2009 score	2008 rank	2008 score	2007 rank
Iceland	1	0.8496	1	1	0.8276	4	0.7999	4
Norway	2	0.8104	2	3	0.8227	1	0.8239	2
Finland	3	0.8260	3	2	0.8252	2	0.8195	3
Sweden	4	0.8024	4	4	0.8139	3	0.8139	1
New Zealand	5	0.7808	5	5	0.7880	5	0.7859	5
Ireland	6	0.7773	6	8	0.7597	8	0.7518	9
Denmark	7	0.7719	7	7	0.7628	7	0.7538	8
Lesotho	8	0.7678	8	10	0.7495	16	0.7320	26
Philippines	9	0.7854	9	9	0.7579	6	0.7568	6
Switzerland	10	0.7562	10	13	0.7426	14	0.7360	40
Spain	11	0.7554	11	17	0.7345	17	0.7281	10
South Africa	12	0.7535	12	6	0.7709	22	0.7232	20
Germany	13	0.7530	13	12	0.7449	11	0.7394	7
Belgium	14	0.7509	14	33	0.7185	28	0.7163	19
United Kingdom	15	0.7460	15	15	0.7402	13	0.7366	11
Sri Lanka	16	0.7458	16	16	0.7402	12	0.7371	15
Netherlands	17	0.7444	17	11	0.7490	9	0.7399	12
Latvia	18	0.7429	18	14	0.7416	10	0.7397	13
United States	19	0.7411	19	31	0.7173	27	0.7179	31
Canada	20	0.7372	20	25	0.7196	31	0.7136	18
Trinidad and Tobago	21	0.7353	21	19	0.7298	19	0.7245	46
Mozambique	22	0.7329	22	26	0.7195	18	0.7266	43
Australia	23	0.7271	23	20	0.7282	21	0.7241	17
Cuba	24	0.7253	24	29	0.7176	25	0.7195	22
Namibia	25	0.7238	25	32	0.7167	30	0.7141	29
Luxembourg	26	0.7231	26	63	0.6889	66	0.6802	58
Mongolia	27	0.7194	27	22	0.7221	40	0.7049	62
Costa Rica	28	0.7194	28	27	0.7180	32	0.7111	28
Argentina	29	0.7187	29	24	0.7211	24	0.7209	33
Nicaragua	30	0.7176	30	49	0.7002	71	0.6747	90
Barbados	31	0.7176	31	21	0.7236	26	0.7188	n/a
Portugal	32	0.7171	32	46	0.7013	39	0.7051	37
Uganda	33	0.7169	33	40	0.7067	43	0.6981	50
Moldova	34	0.7160	34	36	0.7104	20	0.7244	21
Lithuania	35	0.7132	35	30	0.7175	23	0.7222	14
Bahamas	36	0.7128	36	28	0.7179	n/a	n/a	n/a
Austria	37	0.7091	37	42	0.7031	29	0.7153	27
Guyana	38	0.7090	38	35	0.7108	n/a	n/a	n/a
Panama	39	0.7072	39	43	0.7024	34	0.7095	38
Ecuador	40	0.7072	40	23	0.7220	35	0.7091	44
Kazakhstan	41	0.7055	41	47	0.7013	45	0.6976	32
Slovenia	42	0.7047	42	52	0.6982	51	0.6937	49
Poland	43	0.7037	43	50	0.6998	49	0.6951	60

Japan	94	0.6524	94	101	0.6447	98	0.6434	91
Mauritius	95	0.6520	95	96	0.6513	95	0.6496	85
Konya	96	0.6499	96	97	0.6512	88	0.6547	83
Cambodia	97	0.6462	97	101	0.6110	91	0.6169	98
Malaysia	98	0.6479	98	100	0.6167	96	0.6112	92
Maldives	99	0.6152	99	99	0.6182	91	0.6501	99
Azerbaijan	100	0.6446	100	89	0.6626	61	0.6856	59
Senegal	101	0.6414	101	102	0.6427	n/a	n/a	n/a
Suriname	102	0.6107	102	78	0.6726	79	0.6674	56
United Arab E	103	0.6397	103	112	0.6198	105	0.6220	106
Korea, Rep.	104	0.6342	104	115	0.6116	108	0.6151	97
Kuwait	105	0.6318	105	105	0.6356	101	0.6358	98
Zambia	106	0.6293	106	107	0.6310	108	0.6205	101
Tunisia	107	0.6266	107	109	0.6233	103	0.6295	102
Fiji	108	0.6256	108	103	0.6414	n/a	n/a	n/a
Guatemala	109	0.6238	109	111	0.6209	112	0.6072	106
Bahrain	110	0.6217	110	116	0.6136	121	0.5927	115
Burkina Faso	111	0.6162	111	120	0.6081	115	0.6029	117
India	112	0.6155	112	114	0.6151	113	0.6060	114
Mauritania	113	0.6152	113	119	0.6103	110	0.6117	111
Cameroon	114	0.6110	114	118	0.6108	117	0.6017	116
Nepal	115	0.6061	115	110	0.6213	120	0.5942	125
Lebanon*	116	0.6084	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
Qatar	117	0.6059	116	126	0.5907	119	0.5948	109
Nigeria	118	0.6055	117	108	0.6280	102	0.6339	107
Algeria	119	0.6052	118	117	0.6119	111	0.6111	108
Jordan	120	0.6048	119	113	0.6182	104	0.6275	101
Ethiopia	121	0.6019	120	122	0.5948	122	0.5867	113
Oman	122	0.5950	121	123	0.5938	118	0.5960	119
Iran	123	0.5933	122	128	0.5839	116	0.6021	118
Syria	124	0.5926	123	121	0.6072	107	0.6181	103
Egypt	125	0.5899	124	126	0.5862	121	0.5832	120
Turkey	126	0.5878	125	129	0.5828	123	0.5853	121
Morocco	127	0.5767	126	124	0.5926	125	0.5757	122
Benin	128	0.5719	127	131	0.5643	128	0.5582	123
Saudi Arabia	129	0.5713	128	130	0.5651	128	0.5537	124
Côte d'Ivoire*	130	0.5691	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
Mali	131	0.5680	129	127	0.5880	109	0.6117	112
Pakistan	132	0.5465	130	132	0.5458	127	0.5519	126
Chad	133	0.5330	131	133	0.5417	129	0.5290	127
Yemen	134	0.4603	132	134	0.4609	130	0.4684	128
Belarus	n/a	n/a	n/a	34	0.7141	33	0.7099	23
Uzbekistan	n/a	n/a	n/a	58	0.6913	55	0.6906	11

*new country 2010

لیست رتبه بندی ۱۳۴ کشور مورد بررسی

همانگونه که اشاره گردید، این گزارش شکاف جنسیتی را با چهار شاخص: دسترسی اقتصادی، آموزشی، بهداشتی و سیاسی، می‌سنجد و به این ترتیب، چشم‌اندازی ملی از وضعیت اعمال نگرش‌های مربوط به جنسیت در هر کشور به‌دست می‌دهد. شاخص‌های چهارگانه دسترسی به فرصت‌ها و مشارکت اقتصادی، دسترسی به آموزش، دسترسی به بهداشت و سلامت، و توانمندی سیاسی زنان هر یک دارای زیرشاخه‌هایی هستند که مجموعاً در ۱۴ محوره آن پرداخته شده است.

نمودار شکاف جنسیتی در ایران در ۵ سال گذشته

Iran, Islamic Rep. 2010

Gender Gap Index 2010

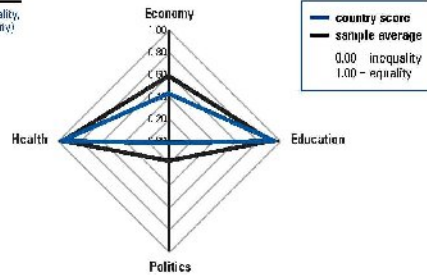
123

0.593

(out of 137 countries) (0.00 = inequality, 1.00 = equality)

Key Indicators

Total population (millions)	71.96
Population growth (%)	1.31
GDP (US\$ billions)	151.80
GDP (PPP) per capita	4,028
Mean age of marriage for women (years)	24
Fertility rate (births per woman)	1.80
Year women received right to vote	1963
Overall population sex ratio (male/female)	1.03

Gender Gap Subindexes

	Rank	Score	Sample Average	Female	Male	Females to males ratio
Economic Participation and Opportunity						
Labour force participation	121	0.44	0.69	33	76	0.44
Wage equality for similar work (survey)	97	0.59	0.65			0.59
Estimated earned income (PPP US\$)	121	0.32	0.53	5,304	16,449	0.32
Legislators, senior officials, and managers	102	0.15	0.27	13	87	0.15
Professional and technical workers	98	0.50	0.64	33	67	0.50
Educational Attainment						
Literacy rate	102	0.89	0.96	77	87	0.89
Enrolment in primary education	115	0.96	0.98	96	100	0.96
Enrolment in secondary education	81	1.00	0.92	75	75	1.00
Enrolment in tertiary education	1	1.00	0.96	39	34	1.14
Health and Survival						
Sex ratio at birth (female/male)	1	0.94	0.92			0.95
Healthy life expectancy	91	1.03	1.04	62	60	1.03
Political Empowerment						
Women in parliament	125	0.03	0.22	3	97	0.03
Women in ministerial positions	126	0.03	0.18	3	97	0.03
Years with female head of state (last 50)	44	0.00	0.15	0	50	0.00

Additional Data

Maternity and Childbearing

Births attended by skilled health staff (%)	97
Contraceptive prevalence, married women (%)	73
Infant mortality rate (per 1,000 live births)	27
Length of maternity leave	90 days
Maternity leave benefits (% of wages paid)	67
Provider of maternity coverage	Social security
Maternal mortality ratio (per 100,000 live births)	140
Adolescent fertility rate (births per 1,000 women aged 15-19)	25

Education and Training

Female teachers, primary education (%)	63
Female teachers, secondary education (%)	—
Female teachers, tertiary education (%)	19

Employment and Earnings

Female adult unemployment rate (%)	16
Male adult unemployment rate (%)	9
Women in non-agricultural paid labour (% of total labour force)	16
Ability of women to rise to positions of enterprise leadership*	3.69

Basic Rights and Social Institutions**

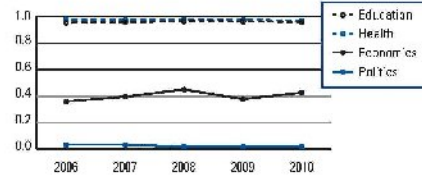
Paternal versus maternal authority	1.00
Female genital mutilation	0.00
Polygamy	1.00
Existence of legislation punishing acts of violence against women	1.00

*Survey data, responses on a 1-to-7 scale (1 = worst score, 7 = best score)
**Data on a 0-to-1 scale (1 = worst score, 0 = best score)

Iran, Islamic Rep. 2006–2010

Revised Scores (0.000 = inequality; 1.000 = equality)

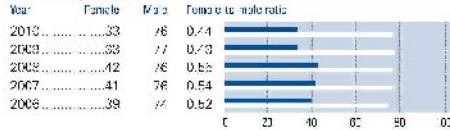
Gender Gap Index 2010 (out of 134 countries)	123	0.593
Gender Gap Index 2009 (out of 134 countries)	128	0.584
Gender Gap Index 2008 (out of 130 countries)	116	0.602
Gender Gap Index 2007 (out of 128 countries)	118	0.590
Gender Gap Index 2006 (out of 115 countries)	108	0.580

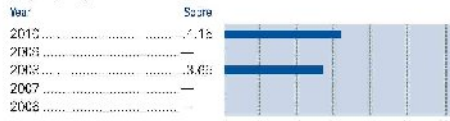
Gender Gap Subindexes

Economic Participation and Opportunity

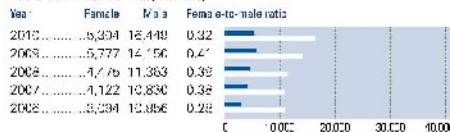
Labour force participation

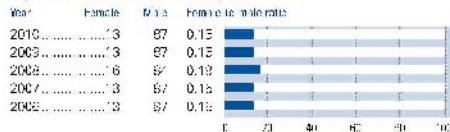
Wage equality for similar work

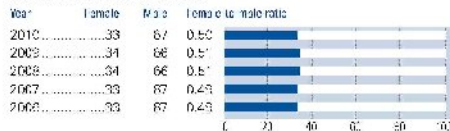
Estimated earned income (PPP US\$)

Legislators, senior officials, and managers

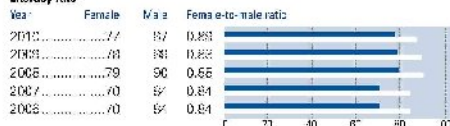

Professional and technical workers

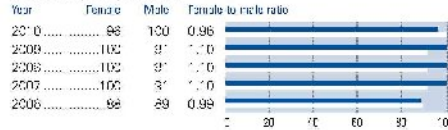
Educational Attainment

Literacy rate

Educational Attainment (Cont'd)

Enrolment in primary education

Enrolment in secondary education

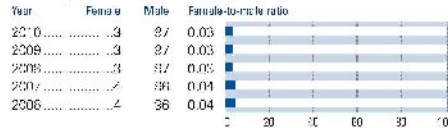

Enrolment in tertiary education

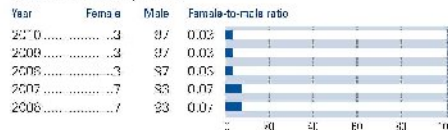

Political Empowerment

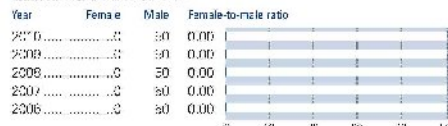
Women in parliament

Women in ministerial positions

Years with female head of state

Note: Blue bars indicate female values and white bars indicate male values.

جزئیات بررسی شاخص های شکاف جنسی در ایران در سال ۲۰۱۰
اطلاعات مربوط به نابرابری جنسی در ایران بشرح جدول زیر می باشد.

نسبت زن به مرد	مرد	زن	نمونه متوسط	امتیاز	رتبه	شاخص های مورد بررسی شکاف جنسی در ایران
			0.590	0.426	125	در حوزه های اقتصادی
0.44	76%	33%	0.69	0.44	121	الف- مشارکت نیروی کار
0.59	*	*	0.65	0.59	97	ب- پرداخت برابر مزد برای کار مشابه
0.32	16.449 \$	5.304 \$	0.53	0.32	121	ج- درآمد به دلار
0,15	87%	13%	0.27	0,15	102	د- حضور زنان در مقامات مدیریتی و قانونگذاری
0.50	67%	33%	0.64	0.50	98	ر- کارگران فنی و حرفه ای
			0,929	0,959	96	در حوزه آموزشی
0,89	87%	77%	0.86	0.89	102	نرخ با سواد
0.96	100%	96%	0.98	0.96	115	ثبت نام در آموزش ابتدائی(مرحله اول)
1	75%	75%	0.92	1	81	ثبت نام در آموزش دوره راهنمایی(مرحله دوم)
1,14	34%	39%	0,86	1	1	ثبت نام در آموزش متوسطه(مرحله سوم)
			0,955	0,971	83	بهداشت و سلامت و امید به زندگی
0,95	-	-	0,92	0,94	1	نسبت جنسی در بد تولد (زن/مرد)
1,03	60	62	1,04	1,03	91	امید به زندگی (استاندارد های جهانی)
			0,179	0,017	129	توانمندی و حضور و مشارکت در حوزه سیاسی
0,03	97%	3%	0.22	0,03	125	زنان در مجلس
0,03	97%	3%	0,18	0,03	126	زنان در حوزه های وزاراتی
0	50	0	0,15	0	44	سالهای ریاست زنان در دولت(در ۵۰ سال گذشته)

جزئیات بررسی شاخص های شکاف جنسی در ایران در سال ۲۰۰۹

اطلاعات مربوط به نابرابری جنسی در ایران بشرح جدول زیر می باشد.

شاخص های مورد بررسی شکاف جنسی در ایران	رتبه	امتیاز	نمره متوسط	زن	مرد	نسبت زن به مرد
در حوزه های اقتصادی	131	0.377	0.694			
الف- مشارکت نیروی کار	121	0.43	0.69	33%	77%	0.43%
ب- پرداخت برابر مزد برای کار مشابه	-	-	0.66	*	*	-
ج- درآمد به دلار	110	0.49	0.52	5.777\$	14.150\$	0.41%
د- حضور زنان در مقامات مدیریتی و قانونگذاری	103	0.15	0.30	13%	87%	0.15%
ر- کارگران فنی و حرفه ای	94	0.51	0.84	34%	66%	0.51%
در حوزه آموزشی	96	0.964	0.930			
فرخ با سواد	101	0.88	0.87	78%	89%	0.88%
ثبت نام در آموزش ابتدایی (مرحله اول)	1	1	0.97	100%	91%	1.10%
ثبت نام در آموزش دوره و هفتمی (مرحله دوم)	104	0.94	0.92	75%	79%	0.94
ثبت نام در آموزش متوسطه (مرحله سوم)	1	1	0.87	34%	29%	1.15%
بهداشت و سلامت و امید به زندگی	63	0.978	0.960			
نسبت جنسی در بدو تولد (زن/مرد)	1	0.94	0.93			0.94%
امید به زندگی (استاندارد های جهانی)	74	1.05	1.04	59	56	1.05%
توانمندی و حضور و مشارکت در حوزه سیاسی	132	0.017	0.169			
زنان در مجلس	126	0.03	0.22	3%	97%	0.03%
زنان در حوزه های وزارتی	130	0.03	0.17	3%	97%	0.03%
سالهای ریاست زنان در دولت (بر 50 سال گذشته)	41	0	0.14	0	50	0

از مقایسه جداول مربوط به سال ۲۰۰۹ و ۲۰۱۰، نتایج زیر را می توان استنتاج نمود.

۱- ارتقاء در حوزه اقتصادی از رتبه ۱۳۱ در سال ۲۰۰۹، به رتبه ۱۲۵ در سال ۲۰۱۰ (کاهش

شکاف جنسیتی)

۱- الف: عدم تغییر در مشارکت نیروی کار (رتبه ۱۲۱ در سال ۲۰۰۹ و ۲۰۱۰)

۱- ب: کسب رتبه ۹۷ در پرداخت برابر برای کار مشابه در سال ۲۰۱۰ (در سال ۲۰۰۹ این شاخص در ارتباط با ایران لحاظ نشده بود).

۱- ج: تنزل رتبه در درآمد به دلار از ۱۱۰ در سال ۲۰۰۹ به رتبه ۱۲۱ در سال ۲۰۱۰ (افزایش

شکاف جنسیتی)

۱- د: ارتقاء یک رتبه در حضور زنان در مقامات مدیریتی و قانونگذاری از ۱۰۳ در سال ۲۰۰۹ به

رتبه ۱۰۲ در سال ۲۰۱۰ (کاهش شکاف جنسیتی)

۱- ر: تنزل رتبه در کارگران فنی و حرفه ای از ۹۴ در سال ۲۰۰۹ به ۹۸ در سال ۲۰۱۰ (افزایش

شکاف جنسیتی)

از بررسی شاخص های فوق و با توجه به تغییرات به عمل آمده در نرخ نمونه متوسط که در سال ۲۰۰۹، ۰.۵۹۴ بوده و در سال ۲۰۱۰ به ۰.۵۹۰ کاهش یافته است، ارتقاء رتبه در این شاخص نه دلیل عملکرد حکومت اسلامی، بلکه بدلیل تغییرات نرخ نمونه متوسط بوده است.

۲- عدم تغییر در رتبه حوزه آموزشی، ولی با توجه به تغییر نرخ متوسط از ۰.۹۳۰ در سال ۲۰۰۹ به

۰.۹۲۹ در سال ۲۰۱۰، در این شاخص با افزایش شکاف جنسیتی مواجه هستیم

۳- کاهش در حوزه سلامت و بهداشت از رتبه ۶۳ در سال ۲۰۰۹، به رتبه ۸۳ در سال ۲۰۱۰ (افزایش شکاف جنسیتی). ضمن اینکه نرخ متوسط نیز از ۰.۹۶۰ در سال ۲۰۰۹ به ۰.۹۵۵ در سال ۲۰۱۰ کاهش یافته است.

۴- ارتقاء در حوزه توانمندی و مشارکت سیاسی از رتبه ۱۳۲ در سال ۲۰۰۹، به رتبه ۱۲۹ در سال ۲۰۱۰ (کاهش شکاف جنسیتی). این کاهش نیز مربوط به تغییر نرخ متوسط شاخص فوق بوده که از ۰.۱۶۹ در سال ۲۰۰۹ به ۰.۱۷۹ در سال ۲۰۱۰ افزایش یافته است.

جزئیات بررسی شاخص های شکاف جنسی در ایران در سال ۲۰۰۸

اطلاعات مربوط به نابرابری جنسی در ایران بشرح جدول زیر می باشد.

شاخص های مورد بررسی شکاف جنسی در ایران	رتبه	امتیاز	نمره متوسط	زن	مرد	نسبت زن به مرد
در حوزه های اقتصادی	118	0,449	0,587			
الف- مشارکت نیروی کار	106	0,56	0,69	42%	76%	0,65
ب- پرداخت برابری مزد برای کار مشابه	114	0,52	0,64	-	-	0,52
ج- درآمد به دلار	107	0,39	0,51	4,475\$	11363\$	0,39
د- حضور زنان در مقامات مدیریتی و قانونگذاری	87	0,19	0,28	16%	84%	0,19
ر- کارگران فنی و حرفه ای	87	0,51	0,072	34%	66%	0,51
در حوزه آموزشی	92	0,965	0,929			
فرخ یا سواد	96	0,88	0,87	79%	90%	0,88
ثبت نام درآموزش ابتدایی (مرحله اول)	1	1	0,97	100%	91%	1,1
ثبت نام درآموزش دوره راهنمایی (مرحله دوم)	102	0,94	0,92	76%	79%	0,94
ثبت نام درآموزش متوسطه (مرحله سوم)	1	1	0,86	28%	25%	1,11
بهداشت و سلامت و امید به زندگی	50	0,978	0,958			
نسبت جنسی در بد تولد (زن/مرد)	1	0,94	0,92			0,96
امید به زندگی (استاندارد های جهانی)	71	1,05	1,04	59	56	1,05
توانمندی و حضور و مشارکت در حوزه سیاسی	123	0,017	0,163			
زنان در مجلس	120	0,03	0,21	3%	97%	0,03
زنان در حوزه های وزارتی	126	0,03	0,17	3%	97%	0,03
سالهای ریاست زنان در دولت (در 50 سال گذشته)	40	0	0,13	0	50	0

جزئیات بررسی شاخص های شکاف جنسی در ایران در سال ۲۰۰۷

اطلاعات مربوط به نابرابری جنسی در ایران بشرح جدول زیر می باشد.

شاخص های مورد بررسی شکاف جنسی در ایران	رتبه	امتیاز	نمونه متوسط	زن	مرد	نسبت زن به مرد
در حوزه های اقتصادی	123	0,395	0,577			
الف- مشارکت نیروی کار	106	0,54	0,69	41%	76%	0,54
ب- پرداخت برابر مزد برای کار مشابه	-	-	0,64	*	*	*
ج- درآمد به دلار	104	0,38	0,5	4,122\$	10,830\$	0,38
د- حضور زنان در مقامات مدیریتی و قانونگذاری	90	0,15	0,26	13%	87%	0,15
ر- کارگران فنی و حرفه ای	83	0,49	0,68	33%	67%	0,49
در حوزه آموزشی	90	0,958	0,916			
توخ یا سواد	97	0,84	0,85	70%	84%	0,84
ثبت نام درآموزش ابتدایی(مرحله اول)	1	1	0,97	100%	91%	1,1
ثبت نام درآموزش دوره راهنمایی(مرحله دوم)	96	0,94	0,92	75%	79%	0,94
ثبت نام درآموزش متوسطه(مرحله سوم)	1	1	0,81	25%	23%	1,09
بهداشت و سلامت و امید به زندگی	58	0,978	0,956			
نسبت جنسی در بدو تولد (زن/مرد)	1	0,94	0,92	49%	51%	0,94
امید به زندگی (استاندارد های جهانی)	70	1,05	1,04	59	56	1,05
توانمندی و حضور و مشارکت در حوزه سیاسی	122	0,031	0,142			
زنان در مجلس	120	0,04	0,19	4%	96%	0,04
زنان در حوزه های وزارتی	97	0,07	0,13	7%	93%	0,07
سالهای ریاست زنان در دولت(در 50 سال گذشته)	42	0	0,11	0	50	0

این جدول در سال ۲۰۰۶ بشرح زیر بود:

شاخص های فرعی شکاف جنسی	رتبه	امتیاز	متوسط نمونه	زن	مرد	نسبت زن به مرد
فرصت ها و مشارکت اقتصادی	113	0,359	0,596			
مشارکت نیروی کار	97	0,52	0,69	39%	74%	0,52
برابری پرداخت برای کار مشابه	--	--	0,64			
درآمد به دلار	111	0,28	0,52	3,094	10,856	0,28
قانونگذاران، کارکنان عالی رتبه و مدیران	84	0,15	0,37	13%	87%	0,15
کارگران حرفه ای و فنی	76	0,49	0,79	33%	67%	0,49
دسترسی به آموزش	79	0,953	0,939			
توخ یا سواد	87	0,84	0,91	70%	84%	0,84
ثبت نام درآموزش ابتدایی	69	0,99	0,97	88%	89%	0,99
ثبت نام درآموزش راهنمایی	86	0,94	0,94	76%	80%	0,94
ثبت نام درآموزش متوسطه	1	1,00	0,86	24%	21%	1,11
بهداشت و بقا	52	0,978	0,973			
نسبت جنسی در بدو تولد(زن/مرد)	1	0,94	0,94	40%	51%	0,95
امید به زندگی سالم	62	1,05	1,04	59,1	56,1	1,05
توانمندی سیاسی	109	0,04	0,22			
زنان در مجلس	107	0,04	0,22	4%	96%	0,04
زنان در موقعیت های وزارتی	88	0,07	0,21	7%	93%	0,07
سالهای ریاست زنان در دولت(از 50 سال)	41	0,00	0,04	0	50	0,00

به موجب این گزارش افزایش برابری جنسیتی بین زنان و مردان به افزایش صرفه جویی در هزینه های خانوار و تغییر الگوی هزینه منجر خواهد شد که در نهایت به نفع بخشهایی همچون مواد غذایی، مراقبتهای بهداشتی، آموزش، مراقبت از کودک و امور مالی منجر می گردد. نتایج حاصل از اطلاعات این جدولها نشان دهنده آن است که در سرتاسر جهان، تلاش برای کاهش یا بستن شکاف جنسیتی مخصوصاً در شاخصهای دسترسی به آموزش و بهداشت و سلامت وجود دارد. درحالی که در ۱۳۴ کشور مورد بررسی بیش از ۵.۵ میلیارد نفر از جمعیت جهان زندگی می کنند، زنان درصد کمی از پست های سیاسی ارشد جوامع مختلف دنیا را در اختیار دارند.

در دو منطقه اقیانوسیه و ۱۵ کشور اتحادیه اروپا، بطور میانگین ۷۵-۸۰ درصد موارد شکاف جنسیتی بسته شده و امریکای شمالی، اروپای غربی و امریکای لاتین هم، با بستن بطور میانگین حدود ۶۵-۷۰ درصد از موارد شکاف جنسیتی در کشورهايشان، در جهت کاهش شکاف های جنسیتی گام بر می دارند. آسیا، کشورهای زیر خط صحرای افریقا و خاورمیانه آخرین مناطقی هستند که تلاش می کنند اقدامات مؤثری برای بستن شکاف جنسیتی انجام دهند. در کشورهای خاورمیانه، حدود نیمی از موارد شکاف جنسیتی بسته شده و این وضعیت بدین معناست که زنان در این کشورها فقط به نیمی از فرصت ها و منابع برای رسیدن به برابری با مردان دسترسی دارند.

چهار کشور اروپای شمالی شامل، ایسلند (۱)، نروژ (۲)، فنلاند (۳) و سوئد (۴) پیشروان غلبه بر شکاف جنسیتی بین زنان و مردان اند. هرچند هنوز هیچ کشوری نتوانسته به طور کامل به برابری جنسیتی دست یابد، ایسلند و دیگر کشورهای اروپای شمالی توانسته اند بیش از ۸۰ درصد این شکافها را از بین ببرند. این کشورها موقعیت مناسبی برای ارائه پیشنهادهای اجرایی به سایر کشورهای جهان دارند.

در این کشورها، توانمندسازی سیاسی زنان نیز با موفقیت همراه بوده است. این کشورها، تنها کشورهایی در جهان هستند که در آن زنان و مردان به تعداد مساوی در مشاغل وزارتی و مجلس حضور دارند. در نروژ، فنلاند، ایسلند، و دانمارک، زنان یک سوم سمت های وزارت و نمایندگی مجلس را دارا هستند. کشورهای اروپای شمالی پیشینه خوبی در توانمندی سیاسی زنان دارند.

کشورهای این منطقه همچنین در شاخص دسترسی به فرصت ها و مشارکت اقتصادی نیز پیشرو هستند و از این جهت در بین ۲۰ کشور برتر جهان جای گرفته اند. در این کشورها، زنان اکثر مشاغل حرفه ای و تکنیکی را به خود اختصاص داده اند و یک سوم کارمندان عالی رتبه، قانونگذاران و مدیران ارشد در کشورهای اروپای شمالی زن هستند.

همانگونه که بدان اشاره گردید، ایران در شاخص دسترسی به فرصت ها و مشارکت اقتصادی، با کسب رتبه ۱۲۳ از بین ۱۳۴ کشور، در جایگاه خوبی نیست و در تمامی شاخص ها، نسبت زنان به مردان حتی به نصف نیز نمی رسد. نسبت حضور زنان در زیرشاخه کارمندان عالی رتبه و قانونگذار فقط ۱۵ درصد و نسبت درآمد زنان به مردان ۳۲ درصد است (این میزان در سال ۲۰۰۹، ۴۱ درصد بود که افزایش دستمزدها و افزایش نرخ تسعیر دلار این میزان را در سال ۲۰۱۰ کاهش داده است). نسبت کارمندان عالی رتبه و قانونگذار زن ۱۵ درصد در مقابل ۸۵ درصد مرد است و توزیع جنسی کارگزاران فنی و حرفه ای نیز با ۳۳ درصد زن و ۶۷ درصد مرد در وضعیت کاملاً نابرابری قرار دارد. میزان درآمد زنان و مردان در ایران، با اختلاف فاحش زنان ۵.۳۰۴\$ و مردان ۱۶.۴۴۹\$، رتبه جهانی ایران را در این زمینه به ۱۲۱ از میان ۱۳۴ کشور مورد بررسی نشان می دهد. این ارقام از واقعیت های تلخی درباره وضعیت زنان در بازار کار و اقتصاد ایران پرده برمی دارد.

ایران گرچه توانسته در شاخص دسترسی به آموزش کمی قوی تر از شاخص های دیگر ظاهر

شود، اما رتبه ۹۶ جهانی پیشرفت بزرگی محسوب نمی‌شود. البته این رتبه در مقایسه با برخی کشورهای همسایه و حتی منطقه می‌تواند قابل توجه باشد. رتبه ایران در نسبت ثبت‌نام زنان به مردان در آموزش متوسطه در جهان یک است که این رتبه می‌تواند نویددهنده گسترش آموزش متوسطه در میان زنان ایرانی در مقایسه با مردان باشد. البته باید توجه داشت که افزایش میزان باسوادی زنان نسبت به مردان، تنها معلول برنامه‌ریزی‌های خاص دولت نبوده است. همان‌گونه که از اطلاعات جدول بالا برمی‌آید، ایران در شاخص توانمندی سیاسی زنان وضعیت قابل توجه و مناسبی ندارد. کسب دو امتیاز صفر در زیرشاخه سال‌های ریاست زنان در مشاغل ریاست‌جمهوری و نخست‌وزیری و همچنین کسب امتیاز ضعیف ۰/۰۳ در زیرشاخه میزان حضور زنان در مجالس قانونگذاری به کسب رتبه ۱۲۹ در جهان در شاخص توانمندی سیاسی زنان انجامیده است.

این شاخص نشان می‌دهد که وجود موانع بسیار برای به‌کارگیری زنان در مشاغل سیاسی و ارشد حکومتی می‌تواند تأثیر بسیاری در گسترش شکاف جنسیتی بین زنان و مردان داشته باشد. به گواه نتایج این گزارش، به استثنای ایران، بقیه کشورهای ضعیف در شاخص توانمندی سیاسی زنان، تلاش‌های خوبی در جهت تقویت این شاخص از خود نشان داده‌اند. درحالی‌که ایران، با وضعیت کاملاً نابرابر زنان که در زیرشاخه سال‌های ریاست زنان در مشاغل وزارتی آشکار است، حتی گام کوچکی در راه ظرفیت‌سازی برای پذیرش حضور زنان در مشاغل ارشد دولتی برنداشته است.

در مجموع ایران، با کسب رتبه جهانی ۱۲۳ در بین ۱۳۴ کشور مورد بررسی، به‌هیچ‌وجه وضعیت مطلوبی در برابری جنسیتی ندارد. کشور افریقایی موریتانی، که جزو ۱۰ کشور فقیر دنیاست و قدرت قابل توجهی به لحاظ اقتصادی و سیاسی در جهان ندارد، توانسته در برابری جنسیتی بین زنان و مردان در مرتبه‌ای بالاتر از ایران قرار گیرد. به عبارت دیگر، ایران با یمن به‌عنوان ضعیف‌ترین کشور این گزارش فقط ۱۱ رتبه فاصله دارد.

این گزارش یکبار دیگر بر تحقق برابر حقوقی زنان بر مردان برای پیشرفت و توسعه تأکید دارد.

پایان